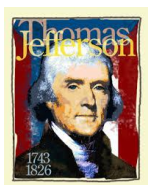

Kodėl abejinga tauta neturės stiprios valstybės

Robertas Dargis

Jokia tauta negali gyventi neišmanyme ir abejingume už tai nenubausta, sakė **Thomas Jeffersonas**. Kaip trečiasis **JAV prezidentas** jis žinojo, ką reiškia vadovauti jaunai valstybei. Šiandien Lietuvoje abejingumo savai ateičiai gerokai mažiau, bet vis dar per daug. Viena iš priežasčių – **nuo viešų diskusijų pasitraukę intelektualai**, kurie turėtų būti pagrindiniai tautos sąmonės sargai.

Intelektualai nėra tik universitetų profesoriai ar akademikai, bet ir mokytojai, žurnalistai, rašytojai, verslininkai ar bet kurios srities lyderiai. Kalbėdamas apie tokių žmonių svarbą **T. Jeffersonas** yra pasakęs ir dar aštriau: **neišmanyme gyvenanti tauta negali turėti laisvos valstybės, nes taip niekada nebuvo ir niekada nebus.**

Stipri valstybė šiandien neapibrėžiama niekuo kitu kaip čia gyvenančiais žmonėmis ir jų veiklumu. Pasaulyje daug šalių, kurios turi galybę gamtinių išteklių, bet neišbrenda iš skurdžiausių valstybių sąrašų pirmiausia kaip tik todėl, kad **turi bet kokiam aplaidumui, korupcijai ir neišmanymui pakančius piliečius.**

Mokėkime **pareikalauti atsakomybės iš savo miesto mero, Seimo nario ar kito pareigūno.** Pirmai pradžiai.

Sujudimas dėl valstybingumo stiprinimo pastaruosius porą metų jaučiamas labiau nei anksčiau, bet vis dar daug klausimų, ypač svarbių valstybės ateičiai, nesulaukia konstruktyvaus dėmesio. Pirmiausia, sudėtingą demografinę situaciją – šios bėdos dydis slypi ne gyventojų skaičiaus mažėjimo greityje, bet visiškai **nepajėgume suvokti, kad sprendimai buvo reikalingi vakar**, o ir šiandien neturime jokių minčių, kaip tai sutvarkyti.

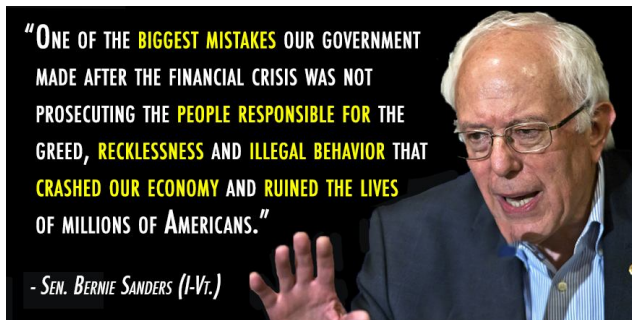
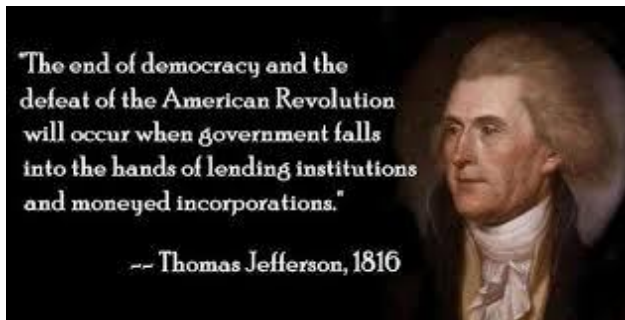

Liūdniausia dalis yra ne migracija pati savaime (su tuo susiduria visa Europa), o tai, kaip bejėgiškai į ją žiūrime. Idealiu atveju sociologai turėtų rungtis idėjomis ir pasiūlymais, kaip stabdyti išvažiuojančius ar priimti atvykstančius. **Mokslininkai turėtų provokuoti visuomenę įvairiausiais imigracijos modeliais, ginčytis su ekonomistais ir lyginti kitų šalių patirtį ieškodami geriausių pasiūlymų.**

Demografija neišvengiamai turės įtakos ir mūsų ekonomikai – tai lems ne tik gyventojų skaičius ir darbo jėgos amžius, bet ir čia gyvenančių žmonių verslumas, **mokėjimas kurti pridėtinę vertę.**

Bet kaip pasiekti **švietimo sistemos pokyčius**, kuomet solidi diskusija nevyksta tarp pačių mokytojų – ko turime **mokyti vaikus**, kad šiame milžiniškos technologinės pažangos amžiuje, kuomet žaibiškai sensta ne tik žinios, bet ir nyksta profesijos, **jie galėtų susikurti dramą gyvenimą?** Viešos diskusijos nevyksta ne tik tarp mokytojų, bet ir tarp edukologijos profesorių ar jaunųjų edukologijos mokslininkų, kurie turėtų būti ambicingi ir jausti atsakomybę už rytdienos mokytoją.

Ekonominių debatų lauke dominuoja bankų – privačių komercinių organizacijų – analitikai, valstybė ekonominės vizijos neturi, nepriklausomų ekonomistų, kurie ypač svarbūs palaikant visavertę diskusiją, negirdėti.

Politiame gyvenime vizijos jeigu ir formuojamos, tai tik **ketveriems metams**, o įgyvendinimas priklauso ne nuo ryžto, bet **politinio klimato vėjų ir skersvėjų**.

Žvelgiant į Lietuvos istoriją tautos atgimimas, susivienijimas ir proveržiai tautiškumo, nepriklausomybės link prasidėjo nuo intelektualų – nuo Maironio, Vinco Kudirkos, Jono Basanavičiaus iki Petro Vileišio ar sovietmečio disidentų, visi tautos budintojai ar režimui nepakantūs visuomenės veikėjai buvo tapę **atsvara tautos sąmonės menkinimui ir veiksmo auginimui**. Ir dabar mums jų labiausiai reikia, kad pažadintų visuomenę plačioms diskusijoms ir sprendimams.

Šiandien vidutinis lietuvis savo ir savo valstybės likimą **apatiškai yra delegavęs** tiems, kuriais pagal apklausas pasitiki mažiausiai – politinėms partijoms ir Seimui.

Viena vertus, nieko nuostabaus, kad visuomenė pribrendo ir jaučia poreikį apie savo ateitį diskutuoti su tais, kurie turi minčių ir idėjų, tačiau palaikyti tokį pokalbį nelabai yra su kuo, nes viešoje erdvėje turime vizijų ir sprendimų trūkumą.

Intelektualai, profesoriai, savo sričių lyderiai ar profesionalai yra pasitraukę nuo viešo eterio. Iš dalies tai suprantama, nes didelė dalis jų pelnytai jaučiasi neįvertinti. Tačiau šių žmonių vaidmuo kovoje už visuomenės sąmonę yra vienas svarbiausių.

Viduramžiais karaliai, eidami pro universitetą, nukeldavo kepurę. Kur tą kepurę jie dėtu šiandien?

Robertas Dargis yra LPK ir LNTPA prezidentas

Šaltinis: „Lietuvos rytas“ (2016-05-04)

<http://lietuvsdiena.lrytas.lt/aktualijos/kodel-abejinga-tauta-netures-stiprios-valstybes.htm>